

Hämeen ELY-keskus
kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntö 20.2.2023**Asia: litti, Anhavan tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma**

ABO Wind Oy suunnittelee tuulivoimahanketta litin kunnan alueelle Anhavaan. Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Kausalan kuntakeskuksesta Kausalan kuntakeskuksesta 3,7 kilometriä itään. Alue sijaitsee litin Urajärven kaakkoispuolella, ja sijoittuu suurimmaksi osaksi Valtatie 12 pohjoispuoliselle alueelle. Suunnittelualan pinta-ala on n. 1 350 ha. Alueelle suunnitellaan enintään yhdeksää yksikköteholtaan 6–10 MW:n suuruista tuulivoimalaa, joiden suunniteltu pyyhkäisykorkeus on enintään 320 metriä. Tuulivoimapuiston kokonaisteho tulee olemaan arviolta noin 90 MW.

Tuulivoimahankkeeseen liittyen litin kunta on käynnistänyt Anhavan osayleiskaavamuutoksen. Kaavoituksen kanssa samaan aikaan tehdään YVA-lain (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä) mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, jossa tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja: Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta. Vaihtoehto VE1: litin Anhavan alueelle rakennetaan 9 yksikköteholtaan 6–10 MW:n tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 metriä. Lisäksi tarkastellaan kahta vaihtoehtoa sähkönsiirron osalta.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 15.2.2023 päivätystä arviointiohjelmasta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella sijaitsee useita muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä (karttaliite). Lisäksi alueen muinaisjäännostiedot eivät ole ajan tasalla kuin vain osittain. Osa suunnittelualueesta (karttaliite) on inventoitu aurinkovoimalahankkeen yhteydessä vuonna 2022 (*Tiainen, T. 2022: litin aurinkovoimapuiston arkeologinen inventointi (Ahlman Group)*), mutta osa jo 20 vuotta sitten (*Seppä, J. 2003: litin arkeologinen inventointi*). Suunnittelualueelta tunnetut muinaisjäännökset ja kulttuuriperintökohteet on listattu arviointiohjelman luvussa 9.3. *Muinaisjäännökset ja muu kulttuuriperintökohteet*, s. 76–78/106. Lisäksi hankkeeseen liittyvänä selvityksenä suoritetaan hankealueen arkeologinen muinaisjäännosinventointi maastokaudella 2023, minkä myötä tiedot alueen muinaisjäänöksistä päivitetään sekä selvitetään tuulivoimalahankkeen vaikutukset muinaisjäänöksiin ja muihin suojelukohteisiin. Museo tulkitsee suunnitellun, muinaisjäänöksiin liittyvän vaikutustenarvioinnin olevan tältä pohjalta riittävää. Museo edellyttää, että jos vaihtoehto VE1:n päädytään, on hankkeen ko. vaikutukset huomioitava käynnissä olevassa alueen

kaavamuutoshankkeessa tuulivoimaloiden sekä huolto- ja kaapelireittien sijoittelussa maankäyttö- ja rakennuslain sekä muinaismuistolain edellyttämällä tavalla.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Vaikutukset kulttuuriympäristöön ja merkittäviin maisema-alueisiin on tunnistettu hankkeen keskeisinä arvioitavina ympäristövaikutuksina. Hankealueen ympäristöön sijoittuu useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman alueita, jotka on kuvattu YVA-ohjelmassa.

YVA-ohjelmassa on kuvattu maisemallisten vaikutusten arviointimenetelmiä. Myös rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin maisemakuvallisia, koska hanke ei aiheuta välittömiä muutoksia arvokkaiden kohteiden rakenteisiin. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta kuitenkin arvioidaan, vaikuttaako maisemakuvan muutos kulttuuriympäristön suojeluperusteena olevaan arvoon tai kohteen luonteeseen. Myös paikallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia ja arvokkaita pihapiirejä tai tärkeitä rakennuskokonaisuuksia selvitetään tarkemmin YVA-selostusvaiheessa. Hankkeen yhteydessä laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä näkymäalueanalyysi, joka antaa yleiskuvan siitä, mille alueille ja sektoreille voimat tulisivat näkymään. Maisemavaikutuksia havainnollistetaan muun muassa havainnekuvien avulla. Havainnekuvia vaikutustenarvioinnin tueksi tulisi kuitenkin olla enemmän kuin nyt mainitut kolme. Koska hankealueen ympärillä on runsaasti arvoalueita, tulisi havainnekuvia laatia useita, jotta ne kattavat ympäröivät maisemat eri suunnista ja eri etäisyyksiltä. Pääpaino tulee olla kaikkein arvokkaimmiksi arvioiduilla ja toisaalta lähimpänä hankealuetta sijaitsevilla alueilla.

Alueellinen vastuumuseo muistuttaa, että kulttuurimaisemat ovat myös mielenmaisemia, joihin ihminen on kiintynyt ja kiinnittynyt. Siksi tärkeää on myös analysoida niitä sosiaalisia vaikutuksia, miten kuvattu muutos omassa ympäristössä koetaan, maisema-analyyysien ja asukaskyselyiden ja muun paikallisilta saatavan palautteen pohjalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija	Lauri Miettinen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala

Liitteet: Karttaliite

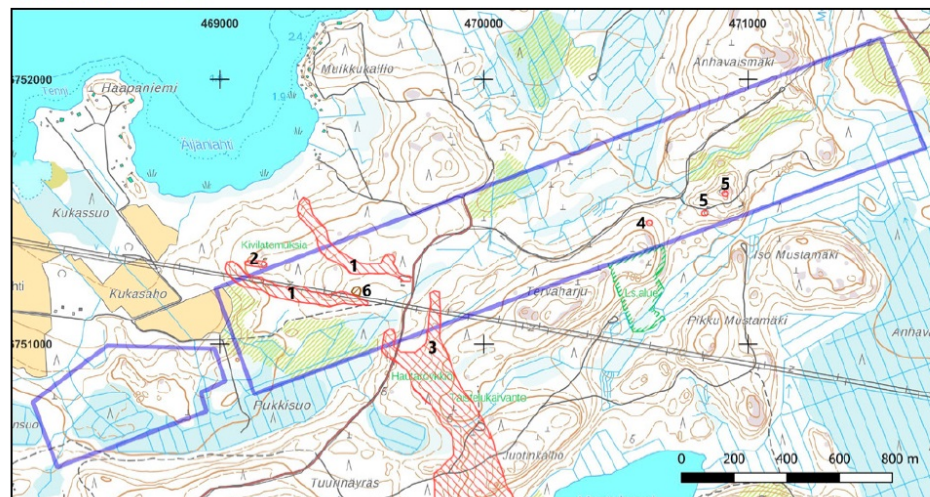
Tiedoksi: Museovirasto, Iitin kunta

Karttaliite

Ote muinaisjäännösrekisterin kartasta. Punaisella muinaisjäännöskohteet

YLEISKARTTA 1

Kartta 2. Iitin aurinkovoimapuiston inventointialue ja arkeologiset kohteet.

Yleiskarttaote aurinkovoimalahankkeen yhteydessä vuonna 2022 suoritettun inventoinnin alueesta: inventointialueet merkitty sinisellä viivalla. *Tiainen, T. 2022: Iitin aurinkovoimapaiston arkeologinen inventointi (Ahlman Group), s. 4.*